

Advies ontwikkelingslocatie Gansbeek-Beukebösche

Ontwikkelingslocatie Gansbeek-Beukebösche

10 februari 2025

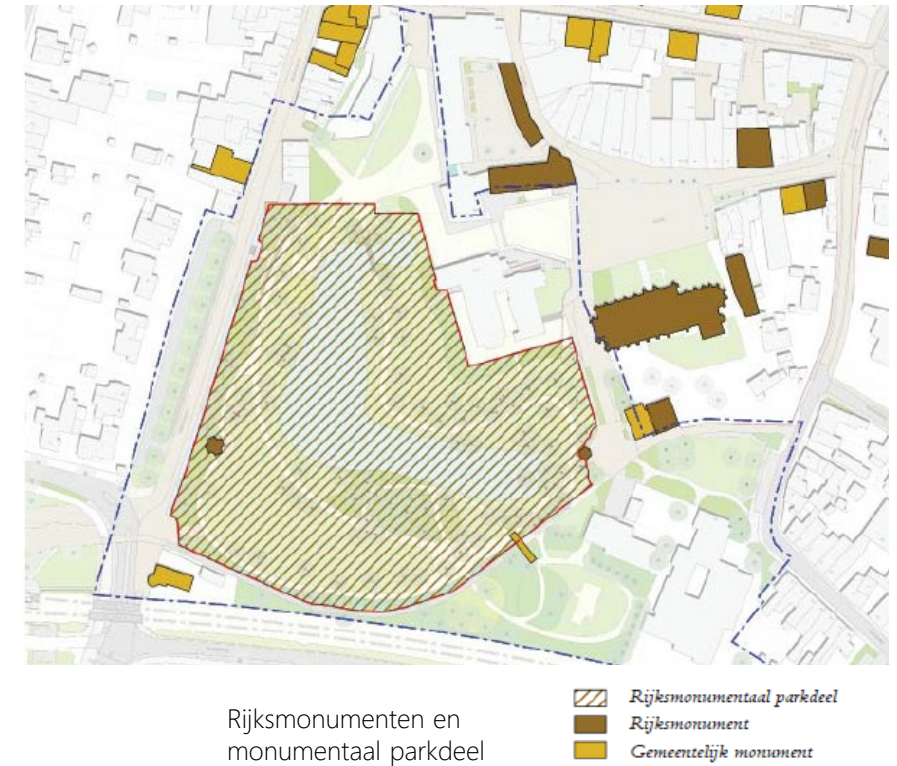

De begrenzing van het Proosdijpark – het Rijksmonumentale Proosdijpark

Het Proosdijpark, een park ontworpen in Late Landschapsstijl, is vaker uitgebreid, waarbij de parkgrenzen zijn gewijzigd. De ontwikkelingslocatie Gansbeek-Beukebösche bevindt zich buiten de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed aangewezen begrenzing van de bescherming van het Rijksmonument. Desalniettemin kan de invulling van het plangebied van invloed zijn op de monumentale waarden.

Advies

- Respecteren grens beschermd Rijksmonument.
- Invulling ontwikkelingslocatie bezien i.r.t. de monumentale waarden van het Rijksbeschermd Proosdijpark en de daarin voorkomende objecten.

Zichten – drie belangrijke zichten

Een park in de late landschapstijl is naar binnen gekeerd. Maar er worden wel verbindingen (zicht) gemaakt naar elementen buiten de grens. Binnen de parkcompositie spelen drie zichtlijnen / zichtvelden een belangrijke rol.

- Gloriette – brug.
- Gloriette – kasteel/basiliek.
- Gloriette – bron op eiland.

De compositie van zichtlijnen is door de jaren heen aangetast. In het bijzonder door de sloop van het kasteel, door de realisatie van het 'klooster'gebouw in het park en de herontwikkeling daarvan in de jaren 2002. Toch zijn de zichten nog altijd beleefbaar.

Advies

- Voorkomen moet worden dat deze ruimtelijke compositie verder wordt verstoord.
- De invulling van de locatie Gansbeek-Beukebösche mag de nog altijd aanwezige zichten die van groot belang zijn in de parkcompositie niet aantasten of overstemmen.

Relatie Proosdijpark – basiliek

Zoals vermeld zijn de zichten nog altijd beleefbaar, waarbij in de middelste zichtlijn de basiliek nu de blikvanger is die als het ware het kasteel van weleer vervangt.

Advies

- De invulling van de locatie Gansbeek-Beukeböschke mag de nog altijd aanwezige zichten die van groot belang zijn in de parkcompositie niet aantasten of overstemmen. Een nieuw gebouw mag niet de aandacht van de basiliek wegnemen.

De 'oneindige rivier'

Het 'nabootsen' van een beekdallandschap is een, zo niet *het* idioom uit de landschapstijl. Dit is in het Proosdijpark nog zeer goed te ervaren. Vanaf de Gloriette kijkend naar het eiland met 'bron' gaat de rivier, de beek de bocht om en verdwijnt in het groen. Dit is een bewuste compositie om de rivier, de beek 'oneindig' te laten lijken.

In het verlengde hiervan is aan de zijde van het Proosdijpark grenzend aan de planlocatie bij Gansbeek-Beukebösche sprake van een duidelijke groene opgaande rand. Het park is zo ingericht dat het groter is dan het lijkt.

Advies

- De oneindigheid mag niet verstoord worden door ingrepen, ontwikkelingen aan de randen van het park die deze oneindigheid verstoren.
- Het behouden van een duidelijke groene opgaande rand (bossages en bomen) van het park is hierbij van belang.
- Het groen mag niet overstemd worden door ontwikkelingen aan de randen. Ingetogen en respecteren van de groene horizon is belangrijk.

De 'oneindige rivier'; kenmerk landschapstijl

Vershil binnen - buiten

Het gebied waarin de ontwikkelingslocatie ligt had historisch gezien een andere ruimtelijke en landschappelijke structuur. Eerst was hier sprake van een boomgaard en later stond hier bebouwing, waaronder een schoolgebouw, hetgeen qua karakter en sfeer anders was dan het park.

In 2002 is de keuze gemaakt om hier deels het park uit te breiden in dezelfde stijl. Toch is het gebied nooit volwaardig onderdeel van het park geworden. Het is altijd een plek aan (over) de rand geweest die vanwege het ontbreken van verbindingen nooit echt tot het park is gaan behoren.

Advies

- Inspiratie halen uit het (ooit) aanwezige verschil tussen binnen – buiten.

Vershil in observatie en beleving

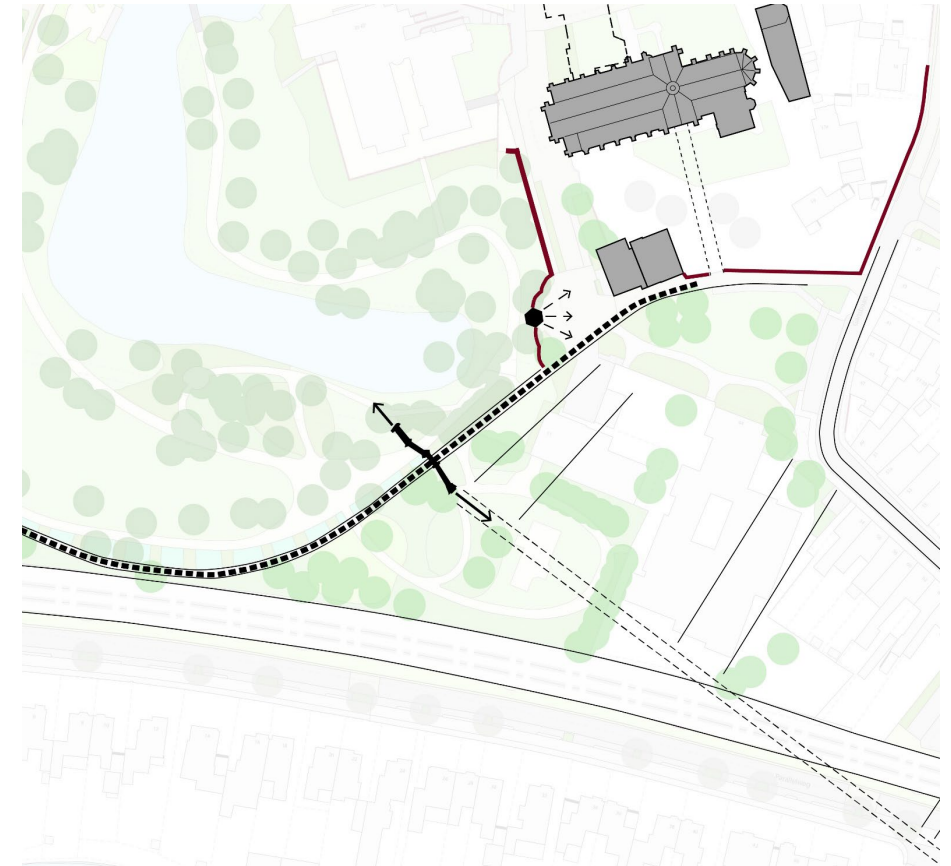
Kerksteeg – privépad

De Kerksteeg was een voetpad naar de Sint Bartholomeuskerk voor de inwoners van Rothem (Rothem had zelf namelijk geen kerk) en had van origine geen (openbare) toegang tot het Proosdijpark.. Oorspronkelijk lag de Kerksteeg een stuk noordelijker in wat nu park is. Voor de uitbreiding van het Proosdijpark wordt de Kerksteeg omgelegd richting spoor. In de Kerksteeg vormt de brug-folly een overgang tussen belevingswerelden. Na de doorgang onder de brug-folly verdween het Proosdijpark achter een hoge tuinmuur, terwijl aan de andere zijde huisweides verschenen. Na de kapelanie liepen de inwoners van de Rothem de trap op naar de (nu niet meer aanwezige) toegang tot de kerk.

Privépad – brug folly. Deze brug uit 1885 stelde de eigenaar in staat om van zijn ene naar het andere eigendom te gaan, zonder op de openbare Kerksteeg te komen.

Advies

- Kerksteeg als scheiding tussen twee verschillende 'werelden'.
- Deze verloren gegane privé verbinding incl. folly-brug gebruiken om de ontwikkelingslocatie Gansbeek-Beukebösche te verbinden met het park, maar dus niet qua stijl en vormtaal, want binnen het park en buiten het park andere sfeer van origine.

'Plein' ruimte

De Vredeskapel een Rijksmonument inmiddels is gebouwd in 1940. In de huidige situatie verdient de inbedding van de kapel in het groen en het 'stedelijke' weefsel aandacht. Dit geldt aan de parkzijde, waar de kapel met de achterkant in het park staat, maar zeer zeker aan de voorzijde waar sprake is van een ongedefinieerde ruimte die nu dan ook wordt ingenomen door geparkeerde auto's. Hier liggen kansen om aantrekkelijke pleinachtige ruimte te creëren waarbij de kapel en de voormalige Proostenkelder een rol spelen.

Advies

- Reageren op de in potentie aanwezige 'plein'ruimte voor de Vredeskapel.

